

Cilj ovog priručnika

Ovaj priručnik za nastavnike namijenjen je podršci u izvođenju tečaja koji je ključni dio CHANGE-a. Ovaj priručnik opisuje pozadinu, korake, ciljeve, sadržaje i metode tečaja da pomogne nastavnicima u izvođenju tečaja na način koji odgovara razumijevanju obrazovnog dijela CHANGE-a. Istovremeno, ovaj priručnik nastoji pratiti vaš postojeći stil predavanja i zahtjeve postojećeg kurikulumu.

Učenici mogu koristiti mrežne stranice projekta za radne materijale strukturirane prema šest faza tečaja.

CHANGE kao pozadina tečaja

Tečaj opisan u ovom priručniku za nastavnike je dio projekta CHANGE.

Svrha ovog projekta je podržati mlade ljude u tome da postanu svjesni vlastitih stavova i vrijednosti, u vježbanju kritičkog razmišljanja vezanog uz temu izbjegništva/migracije, u razlikovanju činjenica i mišljenja i u prepoznavanju predrasuda, propagande i govora mržnje. Na ovaj način učenici su osposobljeni donijeti vlastite sveobuhvatne prosudbe.

Radi se o promicanju otvorenog uma koji je svjestan ograničenja vlastitog gledišta i otvoren je prema novim, širim gledištima – osobito putem susreta s tražiteljima azila, izbjeglicama i migrantima. U otvaranju uma ne radi se samo o razumu i znanju, već i o jačanju suosjećanja i postavljanju samoga sebe emocionalno u poziciju drugih ljudi (osobito izbjeglica i migranata) i na taj način stjecanju motivacije i opredjeljenja za aktivnost. Na temelju tečaja opisanog u ovom priručniku, učenike se ohrabruje i podržava da se uključe u samoorganizirane aktivnosti i događaje (koje su osmislili Učenici Ambasadori) koji će dovesti do društva u kojem je pozitivan doprinos migranata omogućen i cijenjen i u kojem je raznolikost dobrodošla kao obogaćenje.

Cilj ovog tečaja je doprinijeti postizanju ciljeva projekta podržavajući učenike da postanu svjesni svojih vlastitih stavova i gledišta, da steknu znanje o temi izbjegništva/migracija na kritički i aktivan način, da dožive susrete s izbjeglicama i da otkriju polazišne točke za osobne i zajedničke aktivnosti. Na ovaj način tečaj omogućuje obrazovni proces i doprinosi stimulaciji i učvršćenju otvorenog uma.

Naš pristup obrazovanju

Tečaj se temelji na pristupu obrazovanju koji se može opisati na sljedeći način:

OBRAZOVANJE...

- ✓ je više od stjecanja čistog činjeničnog znanja (koliko god je to važno)
- ✓ pruža orijentaciju, daruje mogućnost donošenja prosudbi (također i vrijednosnih prosudbi) u složenom svijetu
- ✓ podržava razvoj stavova i vrijednosti s motivacijskom silom
- ✓ omogućuje sudionicima uključivanje vlastitih osjećaja u stvaranju prosudbi na primjeren način (kritičko razmišljanje nije proces bez emocija – emocije mogu dati orijentaciju, ali mogu odvesti i krivim putem)
- ✓ treba iznenađujuće i razdražujuće informacije i iskustva koja produktivno dovode u pitanje predrasude, stereotipe, prethodno (krivo) znanje i postojeće orijentacije
- ✓ treba široka 'stvarna' iskustva i njihovo osobno i zajedničko razmišljanje
- ✓ treba osobito 'društvena' iskustva stečena u međuljudskom susretu i uobičajenoj praksi
- ✓ nije čisti jednostrani nastavni proces, već je samoobrazovanje koje zahtijeva podršku, pratnju i vodstvo drugih ljudi.

Struktura tečaja

Tečaj je podijeljen u 6 faza (najmanje 45 minuta po fazi). to je vrijeme potrebno za postizanje gore navedenih ciljeva. ovisno o situaciji i zahtjevima razreda, tečaj možete proširiti tako da se npr. za jednu cjelinu tečaja mogu upotrijebiti dvije školske lekcije. u fazama ima nekoliko zadataka. ukoliko vrijeme dopušta može se i preporučljivo je upotrijebiti sve zadatke ili što je više zadataka moguće. ukoliko vrijeme ne dopušta možete, naravno, izabrati zadatke.

Neovisno o tome koliko vremena možete uložiti, važno je zadržati redoslijed ovih 6 faza jer se faze i njihovi zadaci nadograđuju jedni na druge. naravno, različitim lekcijama i zadacima onda možete dati različitu težinu sukladno vašim potrebama.

✓ **In U FAZI 1**

učenici postaju svjesni vlastitih vrijednosnih orijentacija i iskustava na temu izbjeglištva i migracije, te razvijaju relevantna pitanja i postaju znatiželjni i otvoreni za ovo pitanje.

✓ **U FAZI 2**

učenici vježbaju kako kritički obraditi informaciju i kako steći znanje o pitanju izbjeglištva i migracija.

✓ **FAZA 3**

daje učenicima priliku da se stave u položaj izbjeglica i tako dobiju smisleno znanje i suosjećanje – putem svjedočanstava i, ukoliko je moguće, stvarnog susreta.

✓ **U FAZI 4**

učenici upoznaju relevantne normativne principe (npr. ljudska prava) i vježbaju donošenje dobro utemeljenih prosudbi i zastupanje istih u sučeljavanju s drugima.

✓ **U FAZI 5**

učenici uče kako se nositi s predrasudama, obezvrjeđivanjem i diskriminacijom i razviti strategije za suprotstavljanje diskriminaciji i govoru mržnje.

✓ **FAZA 6**

odnosi se na prepoznavanje vlastitih mogućnosti i realnih polazišnih točaka za osobnu i zajedničku aktivnost.

Struktura faza

Svaka se faza sastoji od nekoliko koraka koji se međusobno nadograđuju. na početku ili na kraju svake faze naći ćete odlomak koji objašnjava prijelaz iz prethodne faze i zadatak razmišljanja na kraju svake lekcije.

Zadatak razmišljanja za učenike uvijek predlaže dva različita elementa:

fotografirati prikladan predmet, simbol ili čak crtež koji je učenik napravio;

i zabilježiti kratak odgovor na određeno pitanje.

Bilo bi vrlo korisno kada bi učenici mogli dokumentirati oboje (fotografije i bilješke) u online 'dnevniku' za sebe. Dnevnik može biti online, ali također možete izabrati da učenici koriste fizičku bilježnicu ili dnevnik. U posljednjoj lekciji sadržaj ovog dnevnika ponovno se uzima u obzir.

Priprema tečaja

Situacija vašeg razreda

Tečaj se bavi konstruktivnim upravljanjem različitostima u različitim pogledima i želi potaknuti otvorenost prema pretpostavljenoj ili stvarnoj drugosti.

Stoga, izdvojite malo vremena kako biste procijenili situaciju svog razreda:

- ✓ Koji je trenutni sastav vašeg razreda s obzirom na društvene, etničke i kulturalne karakteristike učenika?
- ✓ Jesu li postojali ili postoje sukobi povezani s tim razlikama?

Procijenite kvalitetu i intenzitet tih sukoba (ako ih ima):

- ✓ Jesu li sukobi toliko ozbiljni da ne dopuštaju otvoreno bavljenje pitanjima raznolikosti/migracije? Ako pogledate ciljeve i zadatke ovog tečaja: Sumnjate li da se učenici čak niti ne otvaraju zbog postojećih sukoba i uopće se ne upuštaju u otvoreni razgovor? Ili je moguće da se oni uključe, ali se postojeći sukobi mogu pojačati i dovesti do situacije u kojoj učenici povrijede sebe ili jedni druge? Ako je tako, nema smisla provesti tečaj jer ne vodi prema otvaranju uma i može povrijediti ljude. U ovom slučaju potrebno je transformirati postojeće sukobe priznatim metodama upravljanja sukobima i, ako je potrebno, profesionalnom podrškom kako bi otvoreni razgovor bio moguć. Može biti

korisno savjetovati se s upravom škole o tome može li se tečaj održati i koja je vanjska podrška potrebna za pripremu.

- ✓ Ili su sukobi takvi da bi mogli biti prilika za živahni razgovor o spomenutim temama? U ovom slučaju, napetosti i sukobi mogu čak pomoći da bolje razumijemo sebe i druge i da otvorimo um.

Postoje li izbjeglice ili drugi učenici s migracijskom povijesti u vašem razredu? Molimo procijenite svoju trenutnu situaciju:

- ✓ Može li se o pitanjima i iskustvima povezanim s temom progona i migracije razgovarati otvoreno i živahno u vašem razredu, a da se učenici ne osjećaju zabrinuti, uplašeni ili obezvrijeđeni? Osobito: Znete li ima li u vašem razredu traumatiziranih učenika? Mnoge su izbjeglice doživjele traume vezane uz rat, progon ili bijeg koje mogu utjecati na njihovo mentalno i fizičko zdravlje dugo nakon tih događaja. Ako znate ili sumnjate da u razredu ima traumatiziranih učenika, tečaj se može provesti samo nakon savjetovanja sa stručnjacima za traumu (npr. školskim psiholozima s iskustvom u radu s traumama). Molimo, ne oklijevajte zatražiti stručnu i, ako je potrebno, vanjsku podršku. Vaš CHANGE partner vam može pomoći pronaći podršku. Ako postoji bilo kakav rizik da traumatizirani učenici budu ugroženi, tečaj se ne može održati. Nije moguće provesti tečaj uz isključenje dotičnih učenika. Ako ste sigurni (u dogovoru sa stručnjacima za traumu) da su učenici sa stresnim i traumatskim iskustvima sposobni sudjelovati u tečaju, pažljiva provedba tečaja može doprinijeti atmosferi iscjeljenja.

Vaša vlastita pozadina i početna situacija

Jedan od ciljeva tečaja je pomoći učenicima steći činjenično znanje o situaciji izbjeglica i migranata. Kao nastavnik ne morate biti stručnjak za tu temu i ne trebate nužno imati puno znanja. Međutim, važno je biti svjestan mogućih ograničenja vlastitog znanja i prepoznati kada je potrebno aktivno se informirati. U tu svrhu sastavili smo glosar najvažnijih pojmova i popis izvora informacija. Također može biti korisno ukoliko tražite vanjsku podršku. Vaš CHANGE partner ima znanje i iskustvo u ovom području i može odgovoriti na mnoga vaša otvorena pitanja. Po potrebi, vaš CHANGE partner vam može ponuditi pripremnu obuku na tu temu. Ne oklijevajte iskoristiti ovo znanje!

Tečaj se osobito odnosi na osvješćivanje o vlastitim iskustvima i (ne uvijek svjesnim)

stavovima prema izbjeglicama, migrantima i raznolikosti i upravljanje njima na konstruktivan način.

Čak i ako bi nastavnik trebao voditi i moderirati razmjenu među učenicima metodički i donositi svoja vlastita iskustva i stavove u manjoj mjeri, važno ih je biti svjestan. Stoga biste trebali pokušati postati svjesni vlastitih iskustava, stavova i osjećaja povezanih s ovom temom.

- ✓ Ako imate vlastita iskustava s izbjeglištvom ili migracijom: Koja bi od ovih iskustava mogla biti korisna za poticanje učenika na dijalog o temi izbjeglištva/migracije te za pripremu i razmišljanje o planiranom susretu s izbjeglicama/migrantima?
- ✓ Za svakog nastavnika koji mora provesti tečaj koji se bavi predrasudama i stereotipima, neophodno je postati osjetljiv na vlastite stavove ove vrste. Bit nije u tome da ih se 'riješimo', nego da budemo osjetljivi na njih i da ostanemo svjesni vlastitih 'mrtvih kutova' i ograničenja vlastitog gledišta.

RADI VLASTITE PRIPREME MOGLO BI STOGA BITI KORISNO BOLJE UPOZNATI SAMOGA SEBE MALOM VJEŽBOM. AKO STE DOŽIVJELI OVAJ VIDEOZAPIS KAO KORISTAN ZA SEBE, MOŽDA ĆETE GA MOĆI KORISTITI NA TEČAJU! (NA PRIMJER, U FAZI 5, KORAK 1.2)

"Opasnost jedne priče" / "The danger of a single story"

Iako je Chimamanda Adichie, spisateljica iz Nigerije došla u SAD kao studentica, a ne kao izbjeglica, svejedno je morala iskusiti da je fiksirana u određenu sliku ili određenu priču ('jedna priča'). U govoru ona opisuje kako je doživjela tu fiksaciju i redukciju kao poricanje prepoznavanja, kao vršenje sile, pa čak i kao krađu njezina dostojanstva.

Pogledajte [ted-talk](#) u kojem ona govori o opasnosti jedne priče:

Razmislite o govoru koristeći sljedeća pitanja:

Reduciranje na jednu priču 'krade nam dostojanstvo', rekla je Adichie. Prema vašem mišljenju, postoji li doista kršenje dostojanstva i ako postoji, u kojem smislu?

Poznate li osobno iskustvo da su vas drugi odredili na temelju jedne priče? Ako da, na koje ste priče bili reducirani? Kako ste to doživjeli i kako ste se nosili s tim?

Kada razmišljate o vlastitim postupcima prema drugim ljudima: Imate li vi sklonost reducirati drugu osobu na jednu priču? Ako da, u pogledu kojih skupina osobito imate sklonost reducirati ih na jednu priču? Kako se nosite s tom sklonošću? I: Što vam pomate otvoriti svoj um i postati otvoreni za druge, različite priče o drugoj osobi?

Na temelju ovog razmišljanja o sebi trebali biste biti u dobroj poziciji da osmislite tečaj. Ako je potrebno, može biti korisno potražiti vanjsku podršku – osobito od vašeg [CHANGE partnera](#).

LET'S GO TO FAZA 1